

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет*

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

2-й семестр, 2025 рік

*Галузь знань
01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність
011 Освітні, педагогічні науки
Освітній рівень бакалавр*

**Назва кафедри
та викладач /
викладачі**

*Кафедра педагогіки
Викладач: **Войналович О.О.**- кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету
Інформація про викладача на сайті факультету: <https://pf.edu.edu.ua/fakultet/struktura/kafedry/kafedra-pedahohiky-pf-npu/pro-kafedru-ped>
E-mail: Vvvaalexandra@ukr.net*

**I. Основна
мета/цілі
навчання**

Формування вмінь, навичок, загальнокультурних та професійних компетентностей в процесі вивчення дисципліни; дати уявлення студентам про соціально-педагогічні тренінги, етики соціального педагога/працівника в обслуговуванні та волонтерській роботі з різними категоріями дітей, методи вирішення життєвих проблем дітей та молоді; ознайомити з історичними витоками феномену бездоглядності та безпритульності, теорією соціальної компетенції, соціалізації та адаптації, засобами корекційного та компенсаційного виховання; формувати компетентності у здобувачів освіти, які сприятимуть опануванню теоретичними, професійними знаннями та практичними навичками щодо проведення заходів, ознайомлення з пріоритетними тенденціями розвитку сучасного волонтерства в Україні, значення та передумови зародження волонтерського руху, проєктування перспектив волонтерської діяльності у майбутній професії.

Основні завданнями: опанування концептуальними та методологічними знаннями щодо творчого характеру педагогічної праці, психофізіологічних закономірностей педагогічної діяльності, її цілісної структури, мети, специфіки, рівнів професійно-педагогічного самовдосконалення, вимог до професійно-значущих якостей педагогічних працівників; отримання студентами теоретичних знань щодо організації діяльності волонтерських груп, формування вмінь залучати людей до волонтерської діяльності, навчити складати волонтерські програми та здійснювати управління діяльністю волонтерів; формування творчої

**II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Навчальна дисципліна обов'язкова

**III. Обсяг
навчальної
дисципліни**

Кількість кредитів	3 кредити
Загальна кількість годин	90
Лекційні заняття	14
Семінарські/практичні заняття	10/10
Самостійна робота	56

**IV. Короткий
зміст навчальної
дисципліни**

Модуль 1. Теоретичні основи розвитку волонтерського руху.

Тема 1.1. Передумови виникнення волонтерства.

Волонтерство як феномен цивілізованого суспільства. Означення та поняття «волонтерство», волонтерський рух. Сутність волонтерства та волонтерського руху (мета, цілі, функції). Принципи волонтерської діяльності. Ресурси волонтерства. Класифікація волонтерських груп. Сфери діяльності волонтерів. Нормативно-правове забезпечення функціонування волонтерського руху. Характеристика основних груп добровільних помічників. Вимоги до особистісних якостей волонтера. Особливості мотивації потенційних волонтерів, етичні засади волонтера.

Тема 1.2. Сучасний стан волонтерства в Україні. Характеристика процесу становлення волонтерського руху в Україні. Форми волонтерського руху в недавні часи. Волонтерська діяльність в суверенній Україні. Форми волонтерської діяльності в Україні : контрольована і неконтрольована. Напрями становлення волонтерського руху в Україні: групи молодих добровольців; безкоштовна робота волонтерів у громадських і некомерційних організаціях; добровільна систематична або епізодична допомога держави установам; волонтерська діяльність як результат творчого саморозвитку; педагогічно спрямована волонтерська діяльність як засіб розвитку особистості.

Тема 1.3. Історія розвитку волонтерства : вітчизняний та зарубіжний досвід. Історичні засади соціально-педагогічної діяльності волонтерів за кордоном. Аналіз ролі діяльності неурядових організацій у соціальному забезпеченні в провідних країнах Європи. Стан та розвиток міжнародного волонтерського руху. Досвід США та Європи в організації волонтерської роботи. Особливості функціонування Європейської Волонтерської Служби (Європейський волонтеріат). Сучасні міжнародні програми волонтерського руху. Волонтерська діяльність: особливості зарубіжного та вітчизняного досвіду. Аналіз особливостей діяльності волонтерів Корпусу Миру в Україні. Особливості діяльності волонтерських організацій у провідних країнах світу.

Тема 1.4. Соціально-педагогічний тренінг як метод групової роботи в діяльності педагога-волонтера.

Організація підготовки волонтерів до роботи, Залучення волонтерів до соціальної роботи, Актуальність волонтерської школи в сучасних умовах. Алгоритм розробки волонтерської програми. Структура школи волонтерів. Форми і методи навчання волонтерів : соціально-реабілітаційна робота; соціальна опіка та соціальний захист соціально-незахищених груп населення (діти-інваліди, сироти, малозабезпечені, діти без догляду батьків, безпритульні діти, самотні матері, люди похилого віку). Соціальний розвиток молоді та її інтеграція в суспільство.

Модуль II. Волонтерство як сфера практичної діяльності.

Тема 2.1. Функціонально-рольовий репертуар, уміння і базові характеристики майбутнього педагога у волонтерській діяльності. Роль волонтерської практики в розвитку особистісних якостей майбутніх фахівців (з досвіду участі в міжнародних волонтерських студентських практиках). Аналіз досвіду участі студентів волонтерів у міжнародних програмах : волонтерська діяльність в громадській організації «Товариство охорони праці і гідності учнів «Фортеця» «Пам'ять без кордонів» (Польща); дослідження «Товариство охорони праці і гідності учнів «Фортеця» «Пам'ять без кордонів» (Польща); дослідження особливостей українських волонтерів у Німеччині.

Тема 2.2. Діяльність волонтерів в умовах вуличного соціального простору. Сутність та форми вуличної соціальної роботи. Стратегія організації вуличної соціальної роботи волонтерських мобільних груп. Техніка безпеки при роботі в умовах вуличного соціального простору. Організація вуличної соціальної роботи з дітьми. Особливості роботи з дітьми різних вікових категорій. Загальна характеристика гри. Поняття вуличної ігровітки. Методичні рекомендації щодо використання ігрових технік. Проведення тематичних акцій та заходів з дітьми.

Тема 2.3. Підготовка волонтерів до соціально-педагогічної діяльності та управління їх роботою.

Основні напрямки роботи волонтерів. Соціально-реабілітаційна робота: запобігання та подолання негативних явищ у молодіжному середовищі: робота з молоддю, схильною до асоціальної поведінки; профілактика та подолання вживання алкогольних напоїв; профілактика та запобігання вживання наркотичних речовин; підтримка дітей і підлітків, що постраждали від морального, фізичного та сексуального насильства.

V. Результати навчання

ПРН3. Уміти конструктивно розв'язувати професійні, проблемні задачі, здійснювати суб'єкт-суб'єктну, педагогічно доцільну, партнерську взаємодію на основі загальнолюдських цінностей, етики і моралі.

ПРН6. Уміти виявляти інтереси і потреби населення в різних видах культурно-дозвілєвої діяльності та рекреації з урахуванням специфіки, віку, статі, освіти.

ПРН9. Здатність упроваджувати новаторський досвід роботи з дітьми, підлітками, дорослими, людьми похилого віку, залучати їх до активної культурно-дозвілєвої діяльності

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль	опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проєкти, написання пресрелізів, есе), оформлення документів, тренувальні онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи
-------------------	--

Підсумковий контроль у вигляді заліку проводиться у формі виконання письмових завдань. На залік виносяться питання, що відповідають навчальній програмі з дисципліни і доводяться до відома студентів викладачем. Результати заліку оцінюються за 100-бальною шкалою та виставляються у відповідну графу в заліковій відомості. Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як середнє арифметичне кількості балів поточного (100 балів) та залікового (100 балів) контролю.

Критерії оцінювання знань студентів

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних та семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних та семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

«Творчий рівень» (90-100 балів) - знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

«Високий рівень» (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

«Достатній рівень» (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

«Задовільний рівень» (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Основи професійно-педагогічного самовдосконалення особистості» або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

«Низький рівень» (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної

дисципліни «Основи професійно-педагогічного самовдосконалення особистості» або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

Незадовільний рівень:

«Незадовільно» (0-59 балів) - виставляється здобувачу освіти, який при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Основи професійно-педагогічного самовдосконалення особистості» допустив серйозні помилки, не показав знань з навчально-програмного матеріалу. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри: щопонеділка після четвертої пари. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами:

- 1) опитування (усне, письмове) – 3 бали;*
- 2) реферативні повідомлення, доповіді – 5 балів;*
- 3) творчі роботи – 5 балів;*
- 4) оформлення документів – 2 бали;*
- 5) тренувальні онлайн-тести – 2 бали;*
- 6) тестові модульні контрольні роботи – 5 балів.*

VIII. Основні інформаційні ресурси

Закон України «Про освіту». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

.Бондаренко З.П. Педагогічне волонтерство та наставництво у контексті формування соціального здоров'я студентської молоді. Педагогіка здоров'я як основа розвитку потенціалу особистості / В.А. Гладуш, Н.В. Зимівець, З.П. Бондаренко, Л.М. Ніколенко та ін. Монографія. Дніпро: ЛІРА, 2020. 384 с. С. 60-106 (авт. 2,8 др. арк.)

Бондаренко З.П. Педагогічне волонтерство як бренд сучасної студентської молоді // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля: Серія «Педагогіка і психологія». №2. 2019. С. 130-138

Войналович О.О. Характеристика процесу встановлення волонтерського руху в Україні. І Міжнародна науково-практична конференція «VODERN PROBLEMS OF SCIENCE, EDUCATION AND SOCIETY», 2023 Київ, Україна.С.444-449.

Войналович О.О. Патріотичне виховання молоді в рамках реалізації державної молодіжної політики. Міжвузівська науково-практична конференція «Патріотичне виховання в освіті та соціальній роботі: уроки минулого та сучасний погляд».

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. 29 січня. 2024.

Волонтерська служба недержавної організації соціальної сфери / О. Стецьков, Н.Майорова, В. Шелковнікова. Київ : Сфера, 2019. 92с.

Волонтерство: poradnik dla organizatora wolonterskiego ruchu / uкл.: Т.Л. Лях. Київ : ВГЦ «Волонтер», 2019.176с.

Конвенція ООН з прав дитини: шляхи практичного застосування: метод.рекомендації / упоряд. Г. М. Лактіонова та ін. К.: Наук. світ, 2001. 37 с.

Назарук В. Створення та керування волонтерською програмою. Київ : Благодійний фонд «Центр волонтеріату «Добра воля», 2014. 70с.

Петрович В. С., Денис Т. В. Участь у волонтерській діяльності щодо популяризації здорового способу життя як аспект професійного становлення майбутнього соціального педагога. *Волонтерство як ресурс соц. роботи у громаді*: зб. ст. К.: Християн. дит.фонд, 2020. С. 76-80.

Права дитини: сучасний досвід та інновації: зб. інформ. і метод. матеріалів / авт. упоряд.: Г. Лактіонова, О. Калібаба, Т. Цюман та ін. К. : Либідь, 2015.256с.

Електронна бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова. URL:<http://lib.npu.edu.ua>

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки протокол № 1 від 25 серпня 2024 р.